

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu 1/: **J.J.J.**, so sídlom T., X. Belá nad Cirochou, IČO: X., žalobcu 2/: **I.**, nar. X., bytom T., X. Belá nad Cirochou, proti žalovanému: **A., a. s.**, so sídlom D., X. Stakčín, IČO: X., **o zaplatenie 76 642,13 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 12Cb/33/2013 a v rámci dovolacieho konania vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Obdo/36/2014, v konaní o vylúčenie sudkýň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predsedníčky senátu JUDr. J. a predsedníčky senátu Ľ. z prejednávania a rozhodovania vecí, takto

r o z h o d o l :

Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predsedníčka senátu JUDr. J. a predsedníčka senátu Ľ. **n i e s ú v y l ú č e n é** z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Obdo/36/2014.

O d ô v o d n e n i e :

V dovolacom konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 3Obdo/36/2014 sudkyne Najvyššieho súdu JUDr. J. a JUDr. Ľ. postupom podľa § 15 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) namietli svoju zaujatosť voči žalobcovi 1/.

Sudkyňa JUDr. J. vo svojom oznámení, v ktorom namietala svoju zaujatosť uviedla, že v pridelenom spise sp. zn. 3Obdo/36/2014, ktorý podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2014 napadol do senátu 3Obo dňa 23. júna 2014 vo veci žalobcu JUDr. J.J. sa cíti osobne zaujatá z dôvodu, že JUDr. J.J. na ňu podal trestné oznámenie, vyjadril nespokojnosť s odbornou kvalitou rozhodovania, morálnymi hodnotami a nemá voči jej osobe dôveru. Zároveň poukázala na uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bola v inej veci JUDr. V. (č. k. 3Obdo/52/2010) vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci. Z uvedeného dôvodu sa cíti voči nemu predpojatá a navrhuje vec prideliť inému sudcovi.

Sudkyňa E. vo svojom oznámení, v ktorom namietala svoju zaujatosť uviedla, že vo veci dovolania vedeného pod sp. zn. 3Obdo/36/2014 by sa za iných okolností necítila byť vôbec zaujatá. Poukázala však na skutočnosť, že v súvislosti s rozhodovaním vo veci 3Obdo/52/2010 JUDr. J.J. na ňu podal trestné oznámenie, pričom ju obvinil, že pri rozhodovaní bola ovplyvnená druhým účastníkom prevzatím úplatku, čo považuje za nehorázne, nepravdivé a absurdné tvrdenie. V ďalšej veci sp. zn. 3Obdo/25/2012 tohto účastníka bola z prejednávania vylúčená. Uviedla, že ako sudkyňa pristupuje k výkonu svojej funkcie zodpovedne a profesionálne, dokáže ovládať svoje konanie a aj sféru svojich vnútorných pocitov, avšak v prípade tohto konkrétneho účastníka, vzhľadom na jeho invektívy spočívajúce v uvedených skutočnostiach sa už necíti byť nezaujatá vo vzťahu k osobe žalobcu a navrhuje svoje vylúčenie z prejednávania veci vedenej pod sp. zn. 3Obdo/36/2014.

Iný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 16 ods. 1 O. s. p.) posúdil opodstatnenosť vyjadrení sudkýň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pre ktoré žiadajú o vylúčenie a dospel k záveru, že zákonné dôvody na vylúčenie sudkýň JUDr. J. a JUDr. E. z prejednávania a rozhodovania nie sú v predmetnej veci dané.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho

občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15 ods. 1 O. s. p., ak sa sudca dozvie o skutočnostiach pre ktoré je vylúčený, oznámi to neodkladne predsedovi súdu. V konaní môže zatiaľ robiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Predseda súdu môže prideliť vec inému sudcovi, ak s tým sudca o ktorého vylúčenie ide, súhlasí; pridelenie zabezpečí podľa osobitného predpisu. Ak ide o vylúčenie sudcu podľa § 14 ods. 1 a predseda súdu má za to, že nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti sudcu, predloží vec na rozhodnutie súdu uvedenému v § 16 ods. 1. Na opakované oznámenia tých istých skutočností súd neprihliadne, ak už o nich nadriadený súd rozhodol; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Citovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku je zabezpečené právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 46 ods. 1 Ústavy SR. Ich účelom je prispieť k nestrannému prejednaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému ustanoveniami zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia konkrétneho právne významného vzťahu sudcu k veci alebo k účastníkom, prípadne k zástupcom účastníkov konania, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom, či už pozitívnom alebo negatívnom pomere k nim.

Uvedené zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu na prejednávanej veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej nožnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je garancia toho, aby vo veci rozhodol nezávislý

a nestranný súd zriadený zákonom. Ústavná úprava súdnej a inej právnej ochrany v Slovenskej republike garantuje obdobne vyjadrené právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, v zmysle ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v zákonom určených prípadoch na inom orgáne Slovenskej republiky, do ktorého sa tiež zahrňuje aj právo na to, aby vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi.

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Pierfachv. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je obyčajne definovaná ako absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Sudcu možno preto vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Dôvodmi pre vylúčenie sudcu z prejednávania veci sú konkrétne skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na zabezpečenie objektivity súdneho konania a nestrannosť sudcu v konaní. K vylúčeniu sudcu nemôže viesť iba vyjadrenie o tom, že

sa cíti byť zaujatým. Subjektívne hľadisko sudcu, prípadne i účastníkov konania je síce podnetom pre rozhodovanie o prípadnej zaujatosti, avšak pri rozhodovaní o tejto otázke je nutné vychádzať výlučne z objektívneho hľadiska nestrannosti, na základe ktorého možno mať s ohľadom na všetky okolnosti prípadu za to, že sudca by mohol byť zaujatý. K vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci preto môže dôjsť až vtedy, ak je bez akýchkoľvek pochybností evidentné, že napriek zákonom stanovenej povinnosti rozhodovať nestranne a nezávisle, tak konať nebude schopný (ktorá skutočnosť by v konečnom dôsledku mohla viesť vydaniu nezákonného rozhodnutia).

Z obsahu spisu vyplýva, že sudkyne najvyššieho súdu JUDr. J. a JUDr. Ľ. namietli svoju zaujatosť z dôvodu, že najvyšší súd ich uznesením z 17. októbra 2012 sp. zn. 2Ndob/20/2012 vylúčil z prejednávania a rozhodovania v inej veci toho istého účastníka – žalobcu 1/ JUDr. J.J. vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3Obdo/25/2012. Uviedli, že JUDr. V. na nich podal trestné oznámenie. JUDr. J. uviedla, že žalobca 1/ JUDr. J.J. vyjadril nespokojnosť s jej odbornosťou a kvalitou rozhodovania a morálnymi hodnotami a z toho dôvodu sa cíti voči nemu osobne zaujatá. Sudkyňa JUDr. Ľ. uviedla, že vo veci by sa za iných okolností necítila byť zaujatá. Poukázala však, že JUDr. J.J. ju obvinil, že pri rozhodovaní bola ovplyvnená druhým účastníkom prevzatím úplatku, čo považovala za nepravdivé a absurdné tvrdenie. Vzhľadom na tieto invectívy sa cíti byť zaujatá.

Najvyšší súd sa oboznámil s rozhodnutím najvyššieho súdu zo 17. októbra 2012 sp. zn. 2Ndob/20/2012, ktorým boli sudcovia najvyššieho súdu JUDr. J., JUDr. P. a JUDr. Ľ. vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3Obdo/25/2012 v právnej veci žalobcu JUDr. J.J. proti žalovanému A., a. s. S.. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že v konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 3Obdo/25/2012 vzniesol žalobca JUDr. J.J. námietku zaujatosti proti sudcom najvyššieho súdu JUDr. J., JUDr. P. a JUDr. Ľ.. Námietku odôvodnil tým, že na menovaných sudcov a predsedu obchodnoprávneho kolégia podal trestné oznámenie ako aj sťažnosť na postup dovolacieho súdu a podnet na začatie disciplinárneho konania. JUDr. J., JUDr. P. a JUDr. Ľ. vo svojich vyjadreniach k námietke zaujatosti uviedli, že žalobca na nich podal trestné oznámenie a návrh na disciplinárne konanie, nakoľko boli podľa tvrdenia žalobcu pri rozhodovaní ovplyvnení druhým účastníkom prevzatím úplatku. Uvedené tvrdenie sudcovia považovali za urážajúce, osočujúce, nehorázne, nepravdivé a absurdné, pričom zdôraznili, že ako

sudcovia pristupujú k výkonu svojej funkcie vždy zodpovedne a profesionálne. Vo veci vedenej pod sp. zn. 3Obdo/25/2012 dotknutí sudcovia prehlásili, že nemajú akýkoľvek vzťah k veci, účastníkom konania ani k ich zástupcom. Za daných okolností však zhodne uviedli, že po podanej námietke zaujatosti v nadväznosti aj na trestné oznámenie a podnet na začatie disciplinárneho konania zo strany žalobcu sa nepovažujú za nezaujatých k žalobcovi. Najvyšší súd v tejto veci dospel k záveru, že vychádzajúc z objektívneho hľadiska založenom na trestnom oznámení žalobcu a návrhu na disciplinárne konanie sudcov najvyššieho súdu JUDr. J., JUDr. P. a JUDr. Ľ. a rešpektujúc aj samotné vyjadrenia namietaných sudcov existuje tu vzťah k účastníkovi konania v zmysle § 14 ods. 1 O. s. p.

V predmetnej veci sudkyne najvyššieho súdu JUDr. J. a JUDr. Ľ. namietli svoju zaujatosť, kde poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu (č. k. 2Ndob/20/2012), ktorým boli vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci toho istého účastníka – žalobcu 1/ JUDr. J.J. ako v danej veci. Najvyšší súd sa preto najskôr zamerail na subjektívnu stránku nestrannosti sudcov, pričom vychádzal z vyjadrení sudcov o tom, že sa vo veci cítia byť zaujatí. Dôvod, pre ktorí sa cítia byť zaujatí vidia v tom, že JUDr. J.J. na nich podal v inom konaní trestné oznámenie a obvinil ich, že pri rozhodovaní boli ovplyvnení druhým účastníkom konania prevzatím úplatku.

Podľa Najvyššieho súdu samotná skutočnosť, že sudca sa zo svojich subjektívnych hľadísk „cíti zaujatý“ buď vo vzťahu k účastníkovi konania alebo k zástupcovi účastníka alebo že sa zo svojho osobného pohľadu domnieva, že v jeho prípade by mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti bez ďalšieho nezakladá dôvod pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Nestrannosť sudcu nemôže bez ďalšieho ohroziť len samotná skutočnosť, že na konajúcich sudcov bolo účastníkom konania alebo jeho zástupcom podané v minulosti trestné oznámenie, keď v konkrétnej veci neexistuje podľa § 14 ods. 1 O. s. p. dôvod na vylúčenie sudcov. Subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti.

Je potrebné uviesť, že od podania trestného oznámenia žalobcom na menované sudkyne a rovnako aj od následne vydaného rozhodnutia najvyššieho súdu zo 17. októbra 2012 č. k. 2Ndob/20/2012, ktorým boli vylúčené z rozhodovania v inej veci JUDr. J.J. uplynulo už dlhšie časové obdobie, za ktoré mohlo dôjsť k oslabeniu negatívneho vzťahu menovaných sudkýň k žalobcovi JUDr. J.J., pričom na rozdiel od ostatného konania

ani JUDr. J.J. nevzniesol v predmetnom konaní námietku zaujatosti vo veci konajúcich sudkýň.

V tejto súvislosti je potrebné tiež uviesť, že s poukazom na § 30 Zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov má sudca pri výkone súdnictva zachovať vecný prístup za každých okolností. Svojím správaním má dbať na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. Musí mať dostatok schopnosti ovládať svoje konanie aj sféru svojich vnútorných citov. Súčasťou vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je teda aj schopnosť sudcu vnútorne sa vyrovnáť s prípadnými námietkami účastníkov v priebehu i mimo konania ako aj s eventuálnou kritikou jeho konania, ktorá môže mať rozmanitú podobu (R 74/1998).

Najvyšší súd po oboznámení sa obsahom uznesenia najvyššieho súdu zo 17. októbra 2012 č. k. 2Ndob/20/2012 vo vzťahu k sudkyniam, o ktorých vylúčení súd rozhoduje ďalej skúmal nestrannosť aj z hľadiska objektívnej stránky, či nastala taká situácia, kedy by sudkyne mohli byť zaujaté, resp. či existuje reálna obava z nedostatku nestrannosti a zakladá sa na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Najvyšší súd dospel k záveru, že z obsahu uvedeného rozhodnutia existencia oprávnených pochybností o nestrannosti menovaných sudkýň najvyššieho súdu vo vzťahu k predmetnej veci nevyplýva. Ako je zrejmé z rozhodnutia č. k. 2Ndob/20/2012 účastník JUDr. J.J. v uvedenej veci sám namietol zaujatosť menovaných sudkýň, že podal na ne trestné oznámenie a podnet na začatie disciplinárneho konania a jeho útoky na menované sudkyne boli takej intenzity, že najvyšší súd dospel k záveru, že v dotknutom prípade existoval vzťah k účastníkovi konania v zmysle § 14 ods. 1 O. s. p. V predmetnej veci však žalobca JUDr. J.J. zaujatosť menovaných sudkýň nenamietal, pričom z uvedeného rozhodnutia ani z obsahu spisu nevyplýva, že by existovali konkrétne objektívne skutočnosti, ktoré by vzbudzovali pochybnosť o zaujatosti sudkýň JUDr. J. a JUDr. Ľ.. Preto z uvedených skutočností nemožno vyvodit', že by v predmetnej veci boli splnené podmienky, ktoré predpokladá ust. § 14 ods. 1 O. s. p., t. j., že by existoval konkrétny pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, ktorý by vzbudzoval pochybnosť o zaujatosti menovaných sudkýň.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že u sudkýň najvyššieho súdu JUDr. J. a JUDr. Ľ. nemožno mať pochybnosti o ich nezaujatosti, keďže neexistuje žiadny dôvod zakladajúci pochybnosť o ich nezaujatosti. Vzťah uvedených sudkýň aj vzhľadom

na časový odstup od rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci 2Ndob/20/2012 k žalobcovi 1/ nemožno považovať za takej povahy a intenzity, že by napriek zákonom stanovenej povinnosti neboli schopné vo veci nezávisle a nestranne rozhodovať. Vzhľadom k tomu, že neboli naplnené dôvody na vylúčenie sudkýň v zmysle § 14 ods. 1 O. s. p. najvyšší súd sudkyne JUDr. J. a JUDr. Ľ. z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3Obdo/36/2014 nevylúčil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 01. júla 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Bc. I.